

лем, поради което ще ги разгледам относително в единство и крайно синтезирано. Бързам да отбележа, че научните изследвания на каузалната, темпоралната и териториално-пространствената определеност на циганската миграция по света не са достигнали оптимална зрялост, за да отпадне необходимостта от техните съвременни продължения и реализации. При един по-внимателен преглед на научната литература, посветена на третирания тук проблем, веднага прави впечатление наличието на доста различни мнения относно темпоралните параметри, в системата на които ромите напускат своята прародина и тръгват по друмищата на света, за да търсят физическо оцеляване, а по-възможност и по-добър живот в сравнение с този, който са имали в Индия. Според едни автори началото на световната ромска миграция трябва да се отнася към периода VI-VII векове от н. е. Мнозинството от авторите обаче гравитират към друг период от историята - този между X-XI векове от н. е.

В случая се налага едно допълващо пояснение. Формулираните два миграционни периоди засяга главно масовото напускане на първородината на ромите, а не масовото им заселване в строго определен континент - в случая Европа. Данните свидетелстват, че към Европа се ориентират в течение на векове редица цигански племена и групи, но масовото им преселение в европейски земи се реализира най-вече в XIV и следващите векове.

Може да се допуска, че тезата на първата група автори не е абсолютно безпочвена. В историческата демография могат да се открият свидетелства, че в периода VI-VII векове е имало отделни миграционни акции на ромите от техните изконни родни места. Но тези акции вероятно още не са придобили такава широта, дълбочина и последици в живота на ромската общност изобщо, за да се квалифицират като **“разселване на циганите по света”**. Ако последното се вземе откъм научната му осмисленост като понятие и социално-историческо явление, то тезата на втората (най-голямата) група автори следва да се квалифицира като по-приемлива. Това е така, понеже в историко-демографските търсения има немалко данни, че именно около IX-X векове значителни групи роми се разселват по Мала Азия и Сирия, като някои от